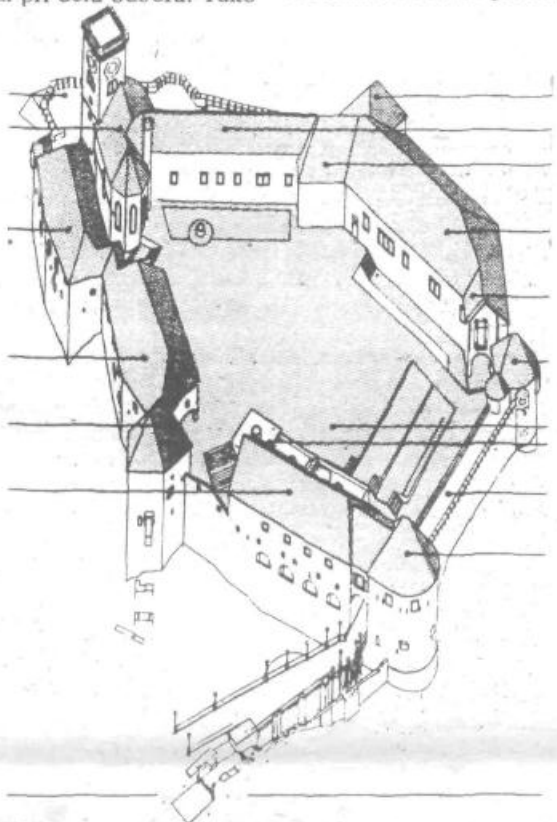

Ljubljanski grad je tudi naš

NADALJEVANJE
S 1. STRANI

Odbor izvršnega sveta skupščine mesta Ljubljana za prenovu ljubljanskega gradu, pod novim vodstvom oziroma na osnovi podpore skupščine mesta Ljubljana je začel krepko delati. Pripravil je strokovno gradivo za delegatsko bazo. Zbral je številne materiale, kako grad sanirati in kako ga osposobiti za življenje v bodoče. Skupščina mesta Ljubljana se je lanskega oktobra opredelila za pospešeno nadaljevanje prenove gradu. Zadolžila je mestni izvršni svet, da izpelje program prenove gradu. Na zahtevo občinskih izvršnih svetov, je dobil Odbor za prenovu gradu nove člane, predvsem pa iz vsake občine po enega predstavnika, ki naj bi na določen način sodeloval pri delu odbora. Tako

zavod ima svoje zahteve, projektanti pa bi večkrat radi po svoje zapeljali rešitve. To je precejšnja ovira pri delih, če želimo obdržati grad tak, kot je bil v izvorniku. Preden lahko izvajalci del začnejo z deli, so potrebni številni dokumenti, ki jih graditelji objektov še kako dobro poznajo in nanje leta čakajo. Zato velja malce potrpeti, da bo objekt res strokovno saniran, da bodo posamezni deli gradu strokovno zaščiteni in zavarovani pred propadanjem. Pred tem ni možno posegati v posamezne prostore. Se pa dogovorjene zamisli relativno hitro izvršujejo, saj odbor in predsednik IS SO mesta Ljubljana intenzivno bdijo nad deli in roki pri pripravah dokumentacije. Zato je neupravičena kritika nad delom odbora. Nasprotno, le redki bi zdržali pri takih de-

ojačan odbor je začel delovati pred nekaj meseci.

In kakšno je stanje z deli na gradu danes?

Nemogoče je posredovati celovito poročilo, saj je obseg Tribune preskromen. Podrobnosti lahko vsak zainteresirani dobi pri odboru za prenovu gradu. Zato posredujem le nekatere zanimivosti o stanju in načrtih do leta 1990 kot jih je potrdila mestna skupščina. Podobno kot smo brez posebnih zadržkov odločili za prispevke za naš CAN-KARJEV DOM, tako bi morali razmišljati tudi o NAŠEM GRADU. Je tu, takšen, kot smo skrbeli doslej zanj. Bili smo proti samoprispevku, istočasno pa zahtevamo, da je urejen. Od kod sredstva dobiti, pa nas običajno ne briga. Takšna razmišljanja so neodgovorna in za ljudi, ki so zadolženi za razvoj mesta, nesprejemljiva. Zato se je mestni izvršni svet izredno zavzel za pospešena in kvalitetna dela najprej pri sanaciji gradu in vzporedno za osposobitev posameznih traktov gradu. Če bodo sredstva, ki so načrtovana za določeno nalogo, zagotovljena, odbor in mestni IS jamčita za realizacijo načrta, sicer ne bo šlo.

Del gradu že obratuje; obisk ljubljancem in ostalih presega pričakovanja, bi bil pa še večji, če bi delovale vse službe. Grad je dobil letos plačanega oskrbnika in receptorko; ostali delavci, ki zagotavljajo normalne pogoje za izvedbo nalog, so pogodbeno vezani. Objekt je 24 ur fizično varovan. Iskra pa ureja alarmne naprave. Poročna dvorana deluje, je pa premajhna, to pa narekuje izgradnjo obeh prostorov v medetzi v traktu »M«. Številne kulturne, promocijske, turistične in druge prireditve dokazujejo potrebo po takem in še boljšem objektu v Ljubljani, na gradu. Obstaja možnost kreditiranja oziroma sofinanciranja tujih partnerjev, o čemer pa je še premalo dorečenega za dokončne dogovore. LRZVNKD (Ljubljanski regionalni zavod za varstvo narave in kulturne dediščine) bdi nad izvajanjem del. Ta

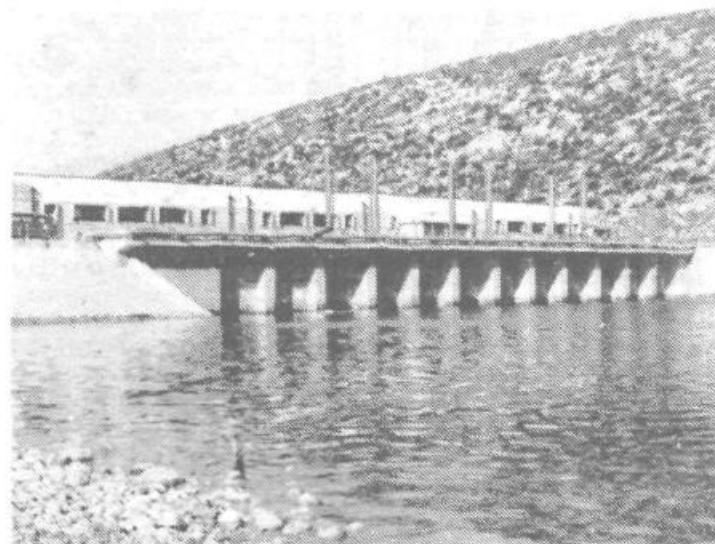
lovnih pogojih, pri tako strokovno odgovornih zadevah, predvsem pa ko se morajo istočasno mučiti še z materialnimi zahtevami.

Sofinanciranje del na gradu je odvisno od skupnih sredstev mesta. Ta sredstva naj bi zbrali iz prispevka BOD (0,47%). To je del potrebnih sredstev. Preostali denar pa bodo prispevali Energetska skupnost ljubljanskih občin, kulturne skupnosti, organizacije združenega dela in po potrebi še banke idr.

Gre dejansko za zahteven projekt, ki ga velja podpreti, saj vsako zaostajanje pomeni bistveno večje stroške, odlaganje odgovornosti Ljubljancem do svojege simbola, pa tudi zamujanje z dodatno dejavnostjo v mestu.

Večina mest ima svojo zgodovinsko-kulturne spominke urejene. Marsikatero mesto nam zaveda okras, ki ga predstavlja naš GRAD. Res pa je, da včasih dekoracija tudi stane. Če se pa da iz dekoracije narediti še gospodarsko zanimiv objekt, je pa greh zanemariti tako možnost. Torej ni kaj razmišljati. **Bditi moramo le nad dogovorjenimi porabljenimi sredstvi za naš grad, verjetno pa malce pogostejše in podrobnejše obveščati meščane o poteku del, problematiki in načrtih.**

Tone Simončič

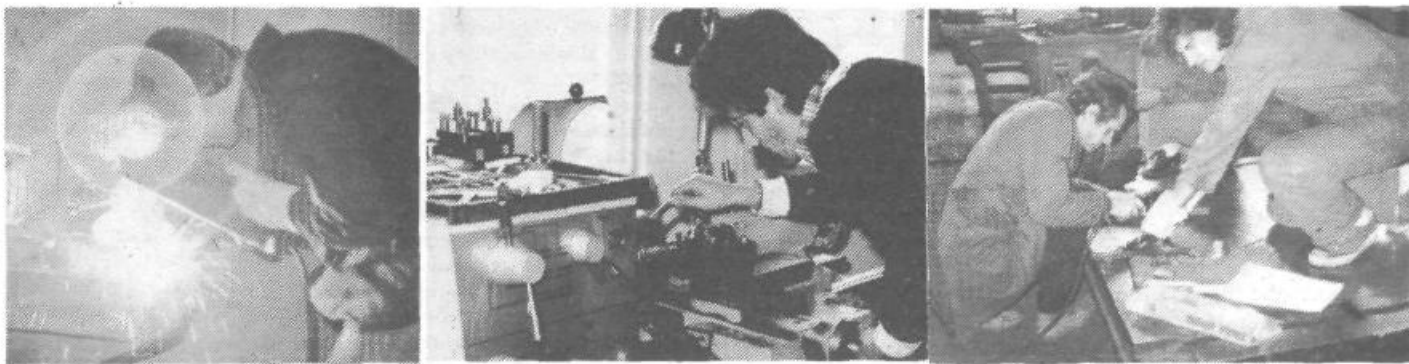

PRVO DELOVNO TEKMOVANJE KOVINARJEV

Največ točk Janezu Gromu

Prvo delovno tekmovanje kovinarjev, ki ga je organiziral Občinski odbor sindikata delavcev kovinske in elektro industrije občine Šiška, je potekalo od 23. do 25. aprila v TZ Litostroj TOZD SŠTS Franc Leskošek-Luka, Iskri-Avtomatika, TOZD orodje in Iskra-Videomatiki, teoretični del pa v prostori občinske stavbe. Tega zanimivega in za gospodarstvo koristnega tekmovanja se je udeležilo 29 kovinarjev, ki so se potegovali za

največ točk v petih poklicih: orodjar, strugar, rezkalec, konstrukcijski ključavničar in varilec. Osrednja ocenjevalna komisija ni imela lahkega dela, saj so vsi tekmovalci imeli dobre pogoje za delo in stem tudi možnosti za visoke uvrstitve. Del tekmovanja smo ujeli tudi v objektiv fotoaparata.

Ob koncu tekmovanja je Andrej Cimerman predsednik OS ZS Ljubljana Šiška ob prisotnosti predstavnikov MS ZS Ljubljana J. Šketa izročil priznanja in praktične nagrade, ki so jih prispevale delovne organizacije: Iskra-Avtomatika, Kolinska Ljubljana, Color Medvode, Rašica, Lek in Slovina.

... Velika zahvala gre tudi številnim prizadevnim posameznikom, ki so s svojim poštenim in strokovnim delom v komisijah in odborih prispevali velik delež k dobri organizaciji in izvedbi 1. delovnega tekmovanja v občini Šiška.

Z zadovoljstvom lahko ocenimo, da je to 1. delovno tekmovanje kovinarjev v naši občini uspešno kljub velikemu osipu tekmovalcev v posameznih poklicih, je med drugim v svojem priložnostnem govoru dejal Andrej Cimerman.

Ob koncu še nekaj rezultatov: strugarji: 1. Sejad Sijamhodžić (850 točk), 2. Milan Vidaković (839), 3. Marjan Černivec (701).

Rezkalci: 1. Janez Grom (957 točk, zbral je tudi največ točk), 2. Tomaž Lavrih (846), 3. Rado Šubelj (460).

Orodjarji: 1. Peter Kogovšek (841 točk), 2. Franci Sotlar (624), 3. Matjaž Popović (508).

Varilci: 1. Čamil Dedič (697 točk), 2. Jože Lukunič (665), 3. Mitho Henič (617). Konstrukcijski ključavničarji: 1. Ljubislav Simonovič (832 točk), 2. Igor Šuštaršič (759), 3. Jože Šinkovec (688).

OB 15-LETNICI OBMOČNE VODNE SKUPNOSTI LJUBLJANICA SAVA

Še vedno smo premalo glasni

Območna vodna skupnost Ljubljana - Sava, je največja območna vodna skupnost v naši republici. Segajo od Kolpe do Kamniških planin ter od Cerknškega jezera do vključno občine Hrastnik. Tako kot je po obliki raznoliko ozemlje, na katerem deluje s svojimi izvajalskimi organizacijama VGP Hidrotehnika in Podjetje za urejanje hudournikov, je svojko tudi vodovje, ki prihaja na dan na njenem ozemlju ali pa priteče od drugod. Z vodnogospodarskim svetovalecem OVS Ljubljana - Sava dipl. inž. Štefanom Horvatom smo se pogovarjali o nalogah, ki jih je ta samoupravna interesna skupnost v katero je vključenih 18 občin - uresničila v letu 1987 ter izpostavili še nekatere aktualne zadolžitve.

S kolikšnimi sredstvi je razpolagala vaša skupnost v letu 1987 za svoj in slovenski program?

»Prejeli smo 15.177 milijonov dinarjev prihodka. To nam je omogočilo redno združevanje sredstev pri Zvezi vodnih skupnosti Slovenije ter izvedbo vzdrževalnih del na vodotokih in razdelitve dotacij nekaterim zunanjim uporabnikom vodnogospodarskih sredstev.«

Omenili ste le vzdrževalna dela.

Kaj pa naložbe?

»Lani smo zaključili največjo naložbo preteklega srednjeročnega obdobja in sicer dovodni rov ter pregrado v Prigorici pri Ribnici. Oba objekta sta vredna ogleda. Imata tudi uporabno dovoljenje. Dovodni rov nas je stal 605 milijonov dinarjev, pregrada pa 450 milijonov dinarjev. Cene so seveda iz časa gradnje. Objekta varujeta pred poplavi Ribnico in Kočevje ter obsežno ozemlje med obema mestoma. Podobno pregrado nameravamo zgraditi tudi v občini Ljubljana Vič Rudnik in sicer na Božni nad Polhovim Gradcem. Ta naj bi varovala pred visokimi vodami jugozahodni del Ljubljane.

Lani smo uredili tudi glavno odvodnjo na melioracijskem območju Radomlja I v domažski občini. Prva so stala 860 milijonov dinarjev.

Kako pa je bilo z realizacijo programa vzdrževalnih del?

»VGP Hidrotehnik in Podjetje za urejanje hudournikov sta v skladu s predlogi zelo delovnih občinskih delegatskih konferenc opravila v glavnem vse dogovorjene naloge. V ta namen je potrošil VGP Hidrotehnik 2740 milijonov, PUH pa 980 milijonov dinarjev.«

Pogosto mešajo pojma vodno in komunalno gospodarstvo. Kljub temu, da prvo skrbi za vodovje, drugo pa tudi za vodovode. Kakšno je sodelovanje med tema dvema panogama?

»OVS Ljubljana - Sava je lani po svojem pravilniku sofinancirala tudi objekte za oskrbo s pitno vodo. Zanje je namenila 1603 milijone dinarjev. Z veseljem ugotavljamo, da so bile realizirane vse potrebe krajevskih skupnosti.«

Podoben (ne)sporazum kot pri oskrbi z vodo je tudi pri čiščenju voda. Kakšno pa je tu razmerje med vodnim in komunalnim gospodarstvom?

»Postopoma podobno kot pri objektih za oskrbo z vodo. Lani smo za sofinanciranje (do 30%) čistilnih naprav porabili 1661 milijonov dinarjev. Največ denarja smo dali za ljubljansko osrednjo čistilno napravo in sicer 691,8 milijona dinarjev. Toliko kot je Ljubljana potrebovala. Sofinancirali smo tudi začetek izgradnje čistilne naprave v Vnanjih Goricah. Z našo akcijo pa smo realizirali že del naloge, ki jo Zvezi vodnih skupnosti Slovenije nalaga prvo dopolnilo k njenemu srednjeročnemu planu.

To opredeljuje sofinanciranje (do 60%) industrijskih in komunalnih čistilnih naprav v porečju Save pred hidroelektrarno Vrhu pri Radečah. Iz naših sredstev in denarja IUUV Vrhnika smo postavili industrijsko čistilno napravo v IUUV TOZD Usnjarna Šmartno pri Litiji.«

Ta čistilna naprava je že narejena? Kaj pa druge?

»Poleg omenjene čistilne naprave v porečju Save, so lani prejeli denar še investitorji I. faze posodobitve mokrega postopka separacije REK Zagorje, čistilne naprave v ISKRA Trbovlje ter I. faze reciklaže odpadne vode pri farmi Ihan.«

Kako pa ste bili zadovoljni z delavnostjo delegatskih konferenc za skupščino OVS Ljubljana - Sava?

»Mislim, da smo ena redkih samoupravnih interesnih skupnosti, katera je lahko ponosna na svoje delegate. Resnično tvorno sodelujejo pri nastajanju in izvrševanju planov. Če je pri tem svoj čas nekoliko klecala ljubljanska delegatska konferenca, moram reči, da se je tudi ta krepko postavila na noge in, da intenzivno sodeluje v naši dejavnosti.«

Stane Jesenovec

Na bregovih ukročenih rek

V svojem štiridesetletnem delu se lahko LITOSTROJ pohvali z velikim številom turbin, različnih tipov in velikosti, ki jih je izdelal za najrazličnejše naročnike doma in v svetu. Zaradi kakovostno opravljenih del se naročila kar vrstijo in stara obnavljajo. Zadnja leta so prisotni na Neretvi, kamor segajo prvi začetki.

Zaradi izredno uspešne gradnje elektrarne Mostar, smo se odločili za

reportažni zapis, saj so pred kratkim dela končali. Na Neretvi par kilometrov pred Mostarjem, je namreč Litostroj pred petimi leti v močni mednarodni konkurenci dobil delo za izdelavo treh Kaplanovih turbin, moči po 22,3 MW. Dela so bila financirana z mednarodnim kreditom, zato so bili tudi pogoji in roki zelo ostri in praktično nepremakljivi. Vendar so Litostrojanci dokazali, da zmorejo zelo veliko. Večino del so opravili že pred rokom, še posebej pa se je izkazala monterka skupina s svojo strokovnostjo in prizadevnostjo. Kot že rečeno, stoji elektrarna le nekaj kilometrov izven Mostarja zato je tudi zasnovana tako, da ustreza okolju. Tu so namreč že začeli graditi velik športno-rekreacijski center, s številnimi športnimi igrišči in ostalimi objekti. V rekreativne namene pa bo izrabljeno tudi akumulacijsko jezero. Z energetskega vidika pa predstavlja hidroelektrarna Mostar zaključek projekta »Srednja Neretva«, ki zajema elektrarne Grabovica, Salakovac in je zdaj zaključen s HE Mostar, ki pa je zasnovana tako, da poleg lastnih energetskega učinkov moči 75 MW letno proizvede do 310 milijonov kilovatnih ur električne energije

in omogoča optimalno izkoriščanje moči ter proizvodnih sposobnosti vseh treh elektrarn.

Litostrojso sodelovanje z investitorjem »Elektroprivreda BIH« pa se je začelo že leta 1952, ko se je začelo delo na HE JABLANICA. Tej elektrarni, grajeni v dveh delih je sledila še HE RAMA, ki se je začela graditi v izredno težkih pogojih in je imela v času izgradnje tretji najvišji jez v Evropi. Bila pa je tudi naša prva daljinsko vodena elektrarna. Kljub že sedaj veliki izbiri vode, pa prelepa Neretva, po mnenju energetikov, še ni dovolj izrabljena. V načrtu je namreč še projekt »Zgornja Neretva«, kjer naj bi zgradili še štiri elektrarne, skupne moči 352 MW in povprečne letne proizvodnje okoli 900 milijonov kWh električne energije.

Glede na uspehe, ki jih je Litostroj dosegal v vseh letih sodelovanja z investitorjem iz BIH pa je pričakovati, da bo sodelovala tudi pri uresničevanju zadnjih načrtov.

Veliko lepega o našem sodelovanju pa sta povedala vodja službe za elektro in strojna dela dipl. ing. Ismet SALAHOVIČ in vodja strokovnega nadzora dipl. ing. Zdenko DODIG. Pohvalila sta dosedanje de-

lo, naše sedanje sodelovanje in visoko strokovnost ter korektnost odnosov z Litostrojem. V času našega obiska se je med njimi že čutilo olajšanje, saj je bilo delo skoraj končano. Veseli so bili, da se bodo kmalu vrnil domov. Nekateri, že prekaljeni delavci, ki so preživeli že številne montaže, so dejali, da so bili pogoji za delo v Mostarju dobri. Hotelske sobe so kmalu zamenjali z zasebnimi prenočišči in si uredili bivanje kot jim je najbolj ustrezalo. Zdej je večina fantov mostarsko gradbišče že zapustila. Nekaj se jih je vrnilo v Ljubljano, nekaj pa spet odšlo na nova gradbišča, v nove kraje in med nove ljudi.

Spet in nenehno je v teku nekaj montaž, ki predstavljajo zaključke bolj ali manj uspešnih poslov Litostroja. Ko se turbine vrtilo, se številne težave pozabijo, niso pa pozabljene uspehi, ki se kažejo v običajno brezhibnem obratovanju turbin. Res pa so občutki še veliko prijetnejši, če je delo tudi v času od pogodbe do začetka obratovanja opravljeno pravočasno v Mostarju. In naj bo tako tudi v prihodnje, saj so Litostrojčani na kaj takega lahko le ponosni.

Marjana Meglič